

28.06.2017

Yhteinen tiedon hallinta -kärkihanke

Yhteinen tiedon hallinta -hankkeen projektiryhmän kokous

Aika 29.5.2017, klo 10.00–12.00

Paikka VM (Mariankatu 9), nh Loppupeli / etäyhteys*
**kokouksen etäyhteystiedot kalenterikutsussa*

Osallistujat

Jari Kallela, pj.	VM, neuvotteleva virkamies, ESTE
Anne Kauhanen-Simanainen, varapj.	VM, neuvotteleva virkamies
Suvi Remes	VM, erityisasiantuntija
Leena Raittinen	VM, erityisasiantuntija, ESTE
Kimmo Mäkinen	VM, kehittämisspäällikkö, ESTE
Nina Wiiala	VRK, kehittämisspäällikkö, ESTE
Taru Rastas	LVM, viestintäneuvos, klo 11.40 saakka
Elisa Kettunen	Kuntaliitto, erityisasiantuntija
Matias Frosterus	Kansalliskirjasto, tietojärjestelmäpäällikkö
Juha Mykkänen	THL, kehittämisspäällikkö, etänä
Heikki Siltala	THL, IT-kehittämisspäällikkö (varahenkilö), ESTE
Minna Rintala	Vero, ylitarkastaja
Päivi Tommila	TEM, neuvotteleva virkamies, ESTE
Taina Nurmela	Helsingin kaupunki, projektipäällikkö

Vierailijat

Jaana Nevalainen VRK, hankepäällikkö, ESTE

1 Kokouksen avaus

Kokouksen avaus

- Kauhanen-Simanainen avasi kokouksen varapuheenjohtajana. Kallela on pitkän virkavapaansa vuoksi toistaiseksi estynyt.

Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen.

- Muistio hyväksyttiin.

2 Työpakettien tilannekatsaukset

Suulliset katsaukset:

- OmaData julkisessa hallinnossa
 - Remes kertoi, että keskustelut OKM:n kanssa omadata-yhteistyöstä etenevät; vielä ei ole pystytty muodostamaan varsinaista roadmapia tai sopimaan konkreettisesti työstä, mutta ta-paamisia tulossa.
 - Lisäksi VRK keskustellut Trafin kanssa sen rekistereiden hyödyntämisestä omadata-ajatuksella; Nevalaiselta tästä lisätietoja.
 - Keskustelussa tuotiin esiin, että omadata-työn kärjen tulisi olla vahvasti palvelukehityksessä ja sen tukemisessa. Osaavia tekijöitä on aihepiirissä varsin vähän ja työkentän hajottamista liiaksi tulee välttää. Palvelukehityksessä ei ehkä kuitenkaan kyetä ratkaisemaan kaikkia tarvittavia linjakysymyksiä ja tätä varten tarvitaan forum asioiden käsittelyyn; aiemmin keväällä keskusteltu fokusryhmä tai muu. YTI-projektiryhmän tulisi ottaa koordinoivaa roolia eri yhteistyöryhmien välillä, ja toimia syötteenantajana eri suuntiin, jotta tarvittavat näkökulmat saadaan huomioitua. Remes kertoi, että omadatakehitykseenkin liittyvä lohkokejtuteknologian hyödyntämistä kehittävä verkosto on perustettu yhteistyössä valtiovarainministeriön ja D9:n kanssa.
 - Rastas välitti tietoa, että omadata jäsentyy edelleen myös maailmalla, MyData Global Network (<https://mydata.org/> >> Hubs) kerää tietoja toimijoista; viimeisimmäksi konseptipaperi julkaistiin Brasiliassa.
 - Tuotiin esiin, että Juhta järjestää tietosuojaan liittyviä työpajoja ja niihin olisi syytä osallistua myös YTI-kulmalla. Remes selvittää.
- Yhteentoimivuusmenetelmä & Yhteentoimivuuden välineistö
 - Välineistökehitys on edennyt suunnitellusti. VRK järjestää yhdessä CSC:n projektiryhmän kanssa esittely- ja keskustelutilaisuuksia, joissa sidosryhmät voivat tehtyä työtä katselmoida ja kommentoida. Sanastoeditorin osalta seuraava 9.6.2017 <https://wiki.julkict.fi/julkict/yti/sanastoeditorin-esittelytilaisuus>. Tähän mennessä palaute on ollut hyvää. Uutena käynnistyy juuri työ ns. kansallisen koodistopalvelun eteenpäinviemiseksi. Tänä samana aamuna 29.5. VRK:lla tilaisuus asiasta, ohjelma ja myöhemmin materiaalit saatavilla <https://wiki.julkict.fi/julkict/yti/taustaa/yti-tyopajat/yhteentoimivuuden-menetelma-ja-valineet/kansallinen-koodistopalvelu-tyopaja>. Puheenvuoroissa korostettu yhdessä tekemistä ja vuorovaikutusta, sillä kyseessä on palvelu/ratkaisu, joka syntyy verkostomaiseen toimintaympäristöön. Remes osallistunut aamusta hankepuheenvuoron verran, ja toi terveisiä, että osallistujia ilahduttavan paljon ja eri organisaatioista. Nostettiin keskusteluun, että nimitys ”kansallinen koodistopalvelu” herättänyt THL:n suuntaan kysymyksiä, sillä heidän sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu tunnetaan käyttäjiensä keskuudessa samalla nimellä. Todettiin, että tulevan metatietopalvelun nimeämisiä on vielä jonkin verran kesken. Toisaalta todettiin myös, että kaikki eri hallinnonalojen koodistopalvelut ovat omissa konteksteissaan kansallisia ja käyttäjät luonnollisesti assosioituvat siihen heille keskeiseen palveluun ja sen rooliin. Nimityksenä ”kansallinen koodistopalvelu” on kuitenkin ymmärrettävä ja avaa hyvin mistä on kyse, mikä on todella tärkeää. Remes näytti tilaisuudessa läpi käytyä esitystä mahdollisesta mallista koodistopalveluiden suhteen ja todettiin valmistelun näyttävän hyvälle, vaikka näihin nimiasioihin on hyvä kiinnittää jatkuvasti huomiota väärinymmärrysten välttämiseksi. Uutena ehdotuksena esitettiin nimeksi ”koodistoväylä”.
 - Yhteistyötilannetta Yhteentoimivuuden määritysten kehittäjäyhteisöjen kanssa voi edelleen seurata Trellosta: <https://trello.com/yhteentoimivuuus>.
 - Keskusteltiin lisäksi metatietoihin liittyen määrittelytyön läpinäkyvyyden tärkeydestä. Esimerkiksi Palvelutietovarannon käyttöönottoihin liittyen on välillä koettu ongelmalliseksi, että tietomalli elää edelleen ja tieto sen julkaisupaikasta ei välttämättä tavoita tarvittavia henkilöitä. Koetaan hyvänä, jos tulevan metatietopalvelun avulla tämäntyyppisiä ongelmia voidaan vähentää ja myös muutoshistoriaa tuoda paremmin näkyväksi.
- Jakeluratkaisu suurille tiedostoille
 - VRK järjestää ensimmäisen tilaisuuden työpaketin työhön liittyen esittelytilaisuuden nimellä 12.6., lisätietoja saatavilla <https://wiki.julkict.fi/julkict/yti/monikayttoinen-tiedon-jakeluratkaisu-suomi-fi-palveluvaylaa-hyodyntaen>.

- Keskustelussa keväällä ollut yhteistyö Isaacus -hankkeen kanssa vaikuttaisi liittyvän enemmän palveluväylän käyttöönottoon kuin varsinaisesti suurten tietomassojen siirtoon. Lisäksi VRK käynyt keskusteluja Veron kanssa mm. Tulorekisterin tarpeisiin liittyen, mahdollinen yhteistyö tarkentuu.
- Tietovirtaselvityksessä on työstetty projektisuunnitelmaa tehtävään valittujen Digian asiantuntijoiden kanssa. Tavoite on kirkastumassa ja alkuun suurusuuntaiseltakin vaikuttanutta työtä on saatu konkretisoitua. Tehtäväksi on muotoutumassa saada kokonaiskuvaa tietovarannoista ja tuottaa poikkihallinnollisen yhteistyön mahdollistava tietovirtojen kuvaus- ja analyysimalli todellisten pilottien kautta. Ei tavoitella uutta listausta tietovarannoista vaan tietojen käyttöprosessin selkeyttämistä ja tietoa siitä. Kyseessä on varsin vaativa tehtävä, johon liittyy voimakkaasti tiedon laadun ja eheyden kysymykset. Pilotteja ei ole vielä valittu; toivottiin, että myös kunnat voisivat olla mukana jollakin tavalla. Selvityksen esittely tuodaan YTI-projektiryhmän syksyn asialistalle.
- Kuntien taloustietojen yhteentoimivuus -pilotti
 - Käytiin läpi kokousliitteiden avulla taloustietojen määrittelyn tilannetta (liite 1). Korkeakouluharjoittelija Otso Kotilainen on saanut työnsä valmiiksi, tulokset ovat saatavilla hankkeen vyvi-työtilasta. Työtä on esitelty myös asiaan liittyville taloustietojen JHS-hankkeille toukuussa ja huomioita on kirjattu huomioitavaksi jatkossa. Työ ei ole ollut helppo; sidosryhmissä on havaittavissa avointa ahdistusta työhön kohdistuvista tiedon hallinnan vaatimuksista. Tuotiin esiin, että se voi johtua osin siitä, että JHS-menetelmä ei ehkä tässä ole ollut paras työtapo eikä välttämättä parhaalla mahdollisella tavalla tukenut tuotettavien määritysten konkreettista soveltamista käyttöönottoa, esimerkiksi kuntien ja maakuntien tietopalvelun kehitystyön kontekstissa.
 - Tehtyä XBRL-selvitystä esiteltiin avoimessa tilaisuudessa 22.5. Osallistujia oli mukavasti ja työn näkökulmasta keskeisistä organisaatioista, mutta ehkä kuitenkin vähemmän kuin alun perin odotettiin tai kyselyitä tuli. Keskeisin havainto oli se, että kysymyksiä selvityksestä esitettiin vain pari. Tämä voi tietenkin olla myös pelkästään myönteistä, mutta on ollut huolta siitä, että asiasta olisi syytä keskustella lisää. Työpaketin työlle on pyrittykin tarkentamaan työsuunnitelmaa; nyt näyttää siltä, että selvityksen esittämä varsinainen kehitystyö saadaan käyntiin vasta vuoden 2018 alussa. Tuotiin esiin, että aikataulut juuri kunnille ovat äärettömän kriittisiä. Kuntien tietojärjestelmätoimittajat tarvitsevat johdonmukaiset aikataulut, jotta työtä voidaan suunnitella ja kehittämiseen sitoutua. Jo tietopalvelun käyttöönotosta on huoli kunnissa ja siihen liittyvistä työmääristä; on huoli, että esimerkiksi selvityksen vaatima metatieto- ja tiedon hallinnan osaaminen on ohutta. Myös keskeneräisistä asioista voi ja pitää voida viestiä. Tärkeintä on nyt lyödä kriittiset aikataulu ja työpisteet lukkoon.
 - Pitäisi myös keskustella ja viestiä enemmän hyödyistä, ne eivät liity vain raportointiin. Tulisi luoda kannusteita ja palkkanoita; taloustietoista saatavissa valtavasti vaikuttavuutta ja tulisi priorisoida tällä perusteella. Motivaation synnyttäminen tärkeää, tehty työ ja raportoinnin data hyödyttämään myös kuntia itseään. Kuntien tapa toimia ohjelmistotalojen kanssa myös yksi toimintatapojen kehittämisaikaa. Voiko tästä syntyä esimerkiksi tutoriaaleja tai vertaistyön työtapoja?
 - Kuntaliitto valmistelee Tulevaisuuden kunnan digitalisaatio -hanketta, jossa yksi osa-alue olisi tukea kuntia juuri raportoinnin muutoksissa. Rahoituskuvio on vielä kesken, mutta tavoite olisi saada kaksivuotinen hanke. Todettiin, että liittymistä sekä YTI-hankkeen työhön että Kuntatieto-ohjelmaan on syytä keskustella tarkemmin. Nyt tuntuu olevan ”kuntien ruuhkavuodet” siinä mielessä, että erilaista kehitystyötä on valtavasti käynnissä. Tulisi miettiä tukirakenteita, voisiko D9 olla tässä jossain roolissa? Joka tapauksessa yhteistyömalli tiedon hallinnan osalta kuvattava.
- Julkisen hallinnon organisoitumismalli yhteisten ja yhteentoimivien tietomääritysten hallintaan (”Hallintamalli”)
 - Pysyvät tunnistet -työn projektointi on edennyt ja ryhmä on asetettu. Työn on tarkoitus käynnistyä aloituskokouksella kesäkuussa, toimikautta on vuoden 2017 loppuun. Ryhmän puheenjohtajana toimii Mikael Vakkari Helsingin kaupungilta ja varapuheenjohtajana Markus Rahkola valtiovarainministeriöstä.
 - Hallintamallin valmistelua käsiteltiin asialistan kohdassa 3.

3 Yhteinen tiedon hallintamalli – Julkisen hallinnon organisoitumismalli yhteentoimivuuden määrittysten ja kuvausten hallintaan

- Remes kertoi valmistelun tilanteesta. Valtiovarainministeriön ohjaustahojen palaute ja päätös on ollut, että valmistelua jatketaan tehdyn työn pohjalta. Käytyjen keskustelujen perusteella on painotettu selkeämmin tavoitetilaa, jossa mahdollisimman suuri osa tarvittavasta työstä järjestetään keskitetysti; tämä koskee erityisesti alustaratkaisuja ja ICT-ylläpitoa, sisältöjen osalta verkostomainen toimijarakenne. Käytiin läpi tuleva aikataulu. Tuotiin esiin, että kuntien rooli tulee selkeästi kirjata ja kuvata. Luotava selkeä tuoteomistajuus ja osallistuvat tahot. Jos kaikki tämä pystytään esittämään myös visuaalisesti kuvana, niin voi selkeyttää asiaa huomattavasti. Juhtan ja sen alaisten verkostojen rooli tärkeä selkeyttää ja liitos kokonaisarkkitehtuurityöhön. Keskusteltiin osallistuttamisen tavoista ja palautteen keräämisestä. Työpajat mahdollisesti toimiva työtapana; luotava suunnitelma siitä, ketä tavoitellaan osallistumaan, ehkä eri tilaisuudet eri profiileilla. Kun esitys valmis, otakantaa.fi on hyvä kanava kerätä vielä viimeinen palaute. Jatketaan toimintasuunnitelman tarkennusta ja valmistelua ja käydään tilannetta läpi syksyn kokouksissa.

Taustamateriaali liitteessä 2.

4 Projektiryhmän syksyn toimintasuunnitelma

- Keskusteltiin hankkeen ohjauksesta ja projektiryhmän syksyn työskentelystä. Käytiin läpi erilaisia vaihtoehtoja (liite 3), kun syksyllä painopisteeksi nousevat työt kirkastuneet. Todettiin, että säilytetään kerran kuussa kokousrytmi projektiryhmälle, esim. keskiviikot voisi olla hyvä päivä. Kuitenkin, jos työpakettien työssä syntyy valmistelevia, statuspalavereja tai muita tilaisuuksia, niin niihin voi oman aikataulun salliessa osallistua. Sähköpostia voi myös edelleen käyttää tiedon jakamisen kanavana kokouksen välissä.

5 Seuraava kokous

- Remes laittaa kalenterikutsut syksyn kokouksiin edellä päätetyn mukaisesti.

6 Kokouksen päättäminen

- Kokouksen puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.15.

Liitteet (VYVI-työtila)

Edellisen kokouksen muistio

Liite 1: Tilannekuva, Taloustietojen määrittely yhteentoimivuuden kehukseen JHS-työn pohjalta

Liite 2: Tietomääritysten organisoitumisehdotus.

Liite 3: Projektiryhmän syksyn toimintasuunnitelma.

(Tiedostopolku: Pöytäkirjat >> Projektiryhmän materiaalit >> Projektiryhmän kokousmateriaalit tai Hankemateriaalit)

<https://vyvi-some3.vyv.fi/vm/tyti> (VM:n sisäinen osoite)

<https://vyvi-some3.vy-verkko.fi/vm/tyti/> (VM:n ulkoinen osoite)